

25-26.09.23

Укр.мова

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)

Вч.: Харенко Ю.А.

Конспект розрахований на два уроки

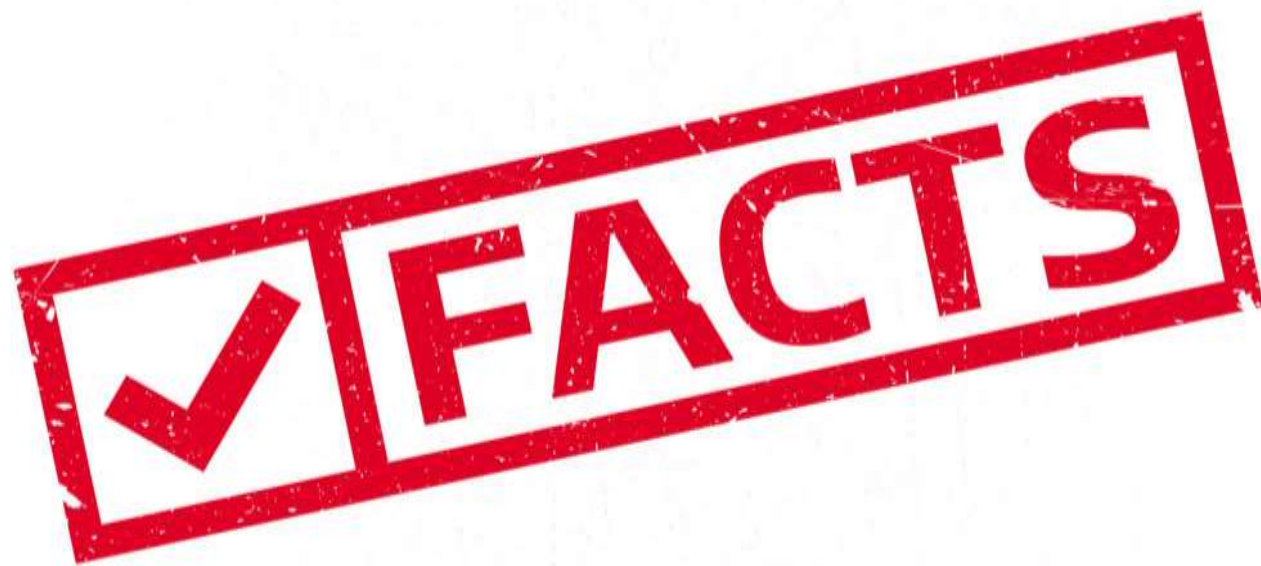
РМ 3-4. Факти і судження. Достовірність і недостовірність інформації

ФАКТИ

Факт (від лат. *factum* — зроблене) —

1. Реальне явище, невигадана подія, що справді сталася; приклад, випадок.
2. Об'єктивна дійсність, реальність; те, що реально існує.

A large, red, rectangular stamp with a distressed, ink-like texture. On the left side of the stamp is a large checkmark. To the right of the checkmark, the word "FACTS" is written in bold, uppercase, sans-serif letters.

ФАКТИ

Приклади наукових фактів

В українській мові, на відміну від решти східнослов'янських мов, іменник має 7 відмінків, один з яких —**кличний**.

Називний	<i>Хто? Що?</i>
Родовий	<i>Кого? Чого?</i>
Давальний	<i>Кому? Чому?</i>
Знахідний	<i>Кого? Що?</i>
Орудний	<i>Ким? Чим?</i>
Місцевий	<i>На кому? На чому?</i>
Кличний	

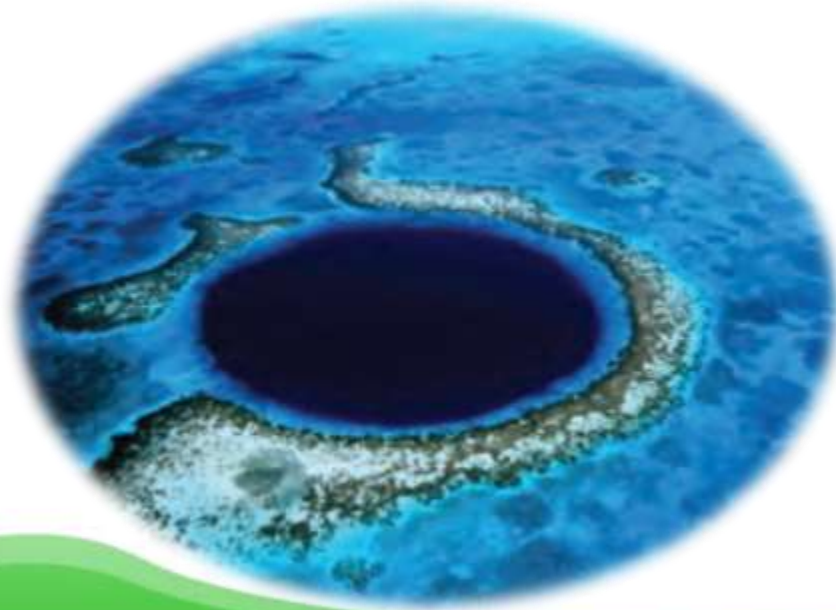

ФАКТИ

Максимальна глибина Маріанського жолоба **10 994 м \pm 40 м.**

Океанічний жолоб розташований в західній частині Тихого океану на схід від Маріанських островів біля острова Гуам.

Має **форму півмісяця** в земній корі завдовжки близько 2 550 км і завширшки в середньому 69 км.

ФАКТИ

14 вересня 1939 року **Ігор Сікорський**, київський авіаконструктор, що емігрував до США, провів перший політ дослідного зразка гелікоптера VS-300. Загалом фірма Сікорського — «Sikorsky Aircraft» — створила 17 базових літаків і 18 гелікоптерів. Понад пів століття усі президенти США користуються послугами гелікоптерів Сікорського.

Стефані Кволек, американська вчена, у 1964 році винайшла синтетичне волокно, яке в 5 разів міцніше за сталь, відоме під торговою маркою «Кевлар». З тканин, що містять кевларові волокна, виготовляють захисні рукавички, захисні частини одягу, призначеного для екстремальних видів спорту, бронежилети та шоломи. Цей винахід урятував життя тисячам поліцейських, військових і пожежників.

СУДЖЕННЯ

Пізнаючи предмети і явища навколишнього світу, виділяючи в них певні ознаки, ми висловлюємо судження. *Наприклад,*

Восени жовтіє листя на деревах.

Влітку у школярів канікули.

Кожен учень повинен дотримувати режиму дня.

СУДЖЕННЯ

Судження — це думка, у якій утверджується або заперечується що-небудь про предмети та явища дійсності.

СУДЖЕННЯ

Судження відображає наявність або відсутність у предметів певних властивостей, ознак і зв'язків.

Кожне судження завжди виражається у формі речення.

РЕЧЕННЯ		
Розповідне	Питальне	Спонукальне
Коло не є об'ємною фігурою.	Вчора був урок математики?	Зачини вікно!
У понеділок дощило цілий день.	На вулиці сонячно?	Проходь швидше!
У першому розповідному реченні є заперечення, а в другому — ствердження.	У запитанні немає ні ствердження, ні заперечення. Воно спрямоване на з'ясування невідомої інформації	У спонукальному реченні немає ні ствердження, ні заперечення. Воно спрямоване на виконання певної дії
Є судженням	НЕ є судженням	НЕ є судженням

Істинні та хибні судження

Судження може бути або істинним, або хибним.

Істинні та хибні судження

Істинним називають таке судження, яке **правильно** відображає дійсність, відповідає тому, що є насправді.

Хибним є судження, яке **неправильно** відображає дійсність, не відповідає тому, що є насправді.

Робота з підручником

Вправа 84, ст.45

- 84** **Визнач**, чим є кожне з речень — фактом чи судженням. Свою думку **поясни**.
1. Сьогодні прекрасна погода.
 2. Державною мовою в Україні є українська.
 3. Усі дорослі хвалять дітей.
 4. У 2004 році відбулася Помаранчева революція.
 5. Завтра температура води в Чорному морі — $+18^{\circ}\text{C}$.
 6. Теніс кращий за футбол.

ФЕЙКИ

Фейки — це новини, події чи журналістські матеріали, які спеціально створили для того, щоб увести в оману споживача інформації.

ФЕЙКИ

Найбільше фейків поширюють соціальні мережі та засоби масової інформації.

Основна мета фейкових повідомлень — посіяти сумніви, обманути, нав'язати неправду. Щоб досягнути цієї мети, у тексти додають **неправдиві відомості** або змішують фактичні події з перекрученими.

ФЕЙКИ

За способом подачі матеріалу розрізняють:

- **фейкові журналістські матеріали** — вони замасковані під новини, статті;
- **фотофейки** — фотографії, які були оброблені в графічних редакторах, щоб спотворити інформацію;
- **відеофейки** — відеоматеріали, що містять начебто підтвердження неправдивих відомостей.

Як відрізнити фейкові відомості від правдивих

1. Знайдіть підтвердження факту в трьох різних джерелах.
2. Перевірте саме джерело. Чи воно існує, чи його вигадали?
3. Проаналізуйте, чи є в журналістському матеріалі коментарі всіх сторін описаної події чи ситуації. Адже професійна журналістська стаття повинна бути нейтральною.
4. Протестуйте матеріал на емоції. Адже вони можуть бути частиною пропаганди, маніпуляцій. Що страшніше і яскравіше описувана картина подій, то більша ймовірність того, що вони вигадані.
5. Обережно ставтеся до новини, факти з якої опираються на повідомлення із соціальних мереж. Адже їх перевірити найважче.
6. Ставтеся критично до новин чи повідомлень, які містять сенсаційний заголовок, починаються запитанням, мають більше думок і суджень, ніж фактів.

Часто автори вдаються до різних способів викривлення інформації.

Перебільшенням є твердження, що оперує цифрами і фактами, які наближені до дійсності, але не точно їй відповідають. Наприклад, якщо замість 36 млн вказано 50 млн, то це можна вважати перебільшенням.

Маніпуляцією є твердження, яке оперує фактами, проте пояснює їх некоректно, звертаючись до емоцій.

Наприклад, у реченні *Усього лише 80% українців повернулися з-за кордону* вжито конструкцію «усього лише», що спонукає читача зробити висновок про те, що це дуже мало, — насправді ж ідеться про великий відсоток.

Етапи перевірки інформації:

1. Загальне ознайомлення зі змістом, відокремлення фактів від суджень.
2. Пошук інформації, яка може підтвердити або спростувати написане.
3. Зіставлення знайденої інформації та аналізованого тексту.

Робота над письмовим завданням

88

Створи й запиши новину до поданої світлини. У твоїй новині повинні бути: заголовок, текст, зображення, зазначені джерела інформації. **Виконай** самоаналіз за пунктами зі списку нижче.

Пункти для самоаналізу

1. Чи є у твоїй новині емоційна лексика на зразок *сенсація, шок, неймовірно*, слова з префіксом *най-*, суфіксами *-езн-, -еньк-, -иськ-, -ищ-*?
2. Чи є у твоїй новині узагальнення зі словами *завжди, лише, тільки, усі, більшість* тощо?
3. Чи є у твоїй новині згадка про конкретних людей або організацій?
4. Чи є у твоїй новині цитати лідерів думок?
5. Зроби висновки, про що свідчать відповіді на запитання вище.
6. Як можна поліпшити текст твоєї новини?

Гігантський крокодил

ПОВТОРЮЄМО

Факти

Судження

істинні

хибні

Фейки

**фейкові
журналістські
матеріали**

фотофейки

відеофейки

Дайте відповіді на запитання

1. *Що таке факт? Наведи кілька прикладів.*
2. *Що таке судження? Наведи приклади істинних і хибних суджень.*
3. *Що таке фейки? Для чого їх використовують?*

Домашнє завдання

*Опрацювати теорію за підручником
ст. 45-46, або конспектом.
Вправа 88 (виконуємо усі завдання).*

